

ISSN 2544-591X

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2018

„Monitor Japoński” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w Japonii, ze szczególnym naciskiem na aktywność tego kraju w regionie Europy Środkowej i w Unii Europejskiej.

Materiał opracował dr Marcin Socha – analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR JAPOŃSKI

PAŹDZIERNIK 2018

I. WYDARZENIA SZCZEBLA CENTRALNEGO

1 października: klęska koalicji rządowej na Okinawie.

Nowym gubernatorem prefektury Okinawa został Tamaki Denny, który sprzeciwia się popieranemu przez rząd projektowi relokacji amerykańskiej bazy wojskowej do Henoko. Zwycięstwo Tamakiego jest problematyczne dla administracji premiera Abe Shinzō, który liczył na wyciszenie sporu wokół prac nad budową bazy. Kandydatowi popieranemu przez koalicję rządową nie udało się zwyciężyć pomimo całkowitej mobilizacji koalicji oraz poparcia kluczowych polityków. Klęska na Okinawie jest ostrzeżeniem dla administracji Abe Shinzō przed przyszłorocznymi wyborami do izby wyższej parlamentu oraz przed przygotowaniem do referendum nad zmianą japońskiej konstytucji.

2 października: rekonstrukcja japońskiego rządu.

Zgodnie z oczekiwaniami po ponownym wyborze na lidera PLD premier Abe dokonał poważnej rekonstrukcji gabinetu. Ze stołkami ministerialnymi pożegnało się dwanaścioro japońskich polityków. Stanowiska otrzymali politycy frakcji, które poparły premiera podczas wyborów. W nowym rządzie tekę ministra otrzymała tylko jedna kobieta Nemoto Takumi, która stanie na czele ministerstwa zdrowia. Teki zachowało sześciu ministrów: Minister finansów, Aso Taro; Sekretarz Gabinetu Suga Yoshihide; minister spraw zagranicznych Kono Taro; minister handlu Seko Hiroshige; minister odbudowy gospodarki Motegi Toshimitsu oraz minister transportu Ishii Keiichi. Premier obsadził również najważniejsze stanowiska w strukturach Partii Liberalno-Demokratycznej. Otrzymali je kluczowi sojusznicy popierający projekt rewizji konstytucji (Asahi Shimbun).

SZCZYT ABE- XI

Najważniejszym wydarzeniem minionego miesiąca była wizyta japońskiego premiera w Chinach, podczas której podpisano szereg porozumień biznesowych i politycznych. Warto również zwrócić uwagę na wizytę premiera Indii w Japonii oraz napiętą sytuację w polityce wewnętrznej po wyborach lokalnych na Okinawie.

6 października: japońska flota nie weźmie udziału w manewrach z Koreą Południową. Siły Samoobrony Japonii nie będą uczestniczyć w międzynarodowym przeglądzie floty organizowanym w Korei Południowej. Decyzja została podjęta przez ministra obrony po tym jak rząd w Seulu poprosił o zdjęcie „flagi wschodzącego słońca”, uznawanej za symbol japońskiego nacjonalizmu. Decyzję popiera dowództwo japońskich Sił Samoobrony, które sprzeciwiło się zdjęciu flagi z japońskich okrętów. Konflikt wokół flagi jest efektem wzrostu napięcia dwustronnego będącego efektem porozumienia dotyczącego kobiet pocieszycielek podpisanego w roku 2015 (Asahi Shimbun).

7 października: wizyta Mike’a Pompeo w Japonii.. Pompeo zapewnił o konieczności dalszej koordynacji działań związanych z rozmowami dotyczącymi denuklearyzacji półwyspu koreańskiego oraz obiecał poruszyć temat japońskich obywateli uprowadzonych przez wywiad północnokoreański w latach 70. i 80. (Asahi Shimbun).

7 października: premier Abe zaprasza Wielką Brytanię do Partnerstwa Transpacyficznego. W wywiadzie dla Financial Times premier Japonii wyraził nadzieję na kompromis w negocjacjach dotyczących opuszczenia Unii Europejskiej przez Wielką Brytanię. Jednocześnie premier Abe mówił o możliwości przystąpienia Wielkiej Brytanii do Partnerstwa Transpacyficznego po opuszczeniu europejskiej unii celnej. W tym samym czasie rośnie niepokój wśród japońskich przedsiębiorstw na Wyspach Brytyjskich, które przenoszą siedziby do innych państw UE (Financial Times).

9 października: partnerstwo Japonii i państw Regionu Rzeki Mekong. Japonia i pięć państw Regionu Delt Mekongu (Kambodża, Laos, Mjanma, Tajlandia i Wietnam) podpisało w Tokio porozumienie wzmacniające współpracę. Partnerstwo strategiczne ma skupiać się na ochronie środowiska oraz wzmacnianiu zasobów kadrowych. Głównym efektem współpracy będą wspólne projekty infrastrukturalne w Regionie Delt Mekongu (Asahi Shimbun).

11 października: Moskwa odrzuca japoński protest dotyczący Kuryli Południowych. Rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych odrzuciło japoński protest dotyczący rozmieszczenia samolotów wojskowych oraz systemu obrony przeciwrakietowej na Kuryłach Południowych. Jednocześnie Moskwa oskarża władze w Tokio o niepotrzebne nagłaśnianie tematu, który nie jest przedmiotem polityki zagranicznej, lecz sprawą bezpieczeństwa wewnętrznego (Asahi Shimbun).

16 października: obywatele Japonii po stronie nowego gubernatora Okinawy. Wyniki sondaży przeprowadzonych dla Asahi Shimbun pokazują, że 55%

obywateli jest zdania, że administracja premiera Abe powinna ponownie rozważyć porozumienie dotyczące przeniesienia amerykańskiej bazy wojskowej do Henoko na Okinawie. Projektowi sprzeciwia się większość mieszkańców prefektury Okinawa oraz nowowybrany gubernator, Tanaki Denny. Tylko 30% ankietowanych popiera obecny projekt relokacji. Pomimo wyboru nowego gubernatora oraz rosnącego sprzeciwu lokalnego, japoński rząd nie przewiduje zmian w trwającym projekcie relokacji (Asahi Shimbun).

19 października: podpisanie traktatu pokojowego z Rosją niemożliwe bez uregulowania problemu spornych wysp. Prezydent Rosji Władimir Putin poinformował, że Premier Japonii Abe Shinzō odmówił podpisania traktatu pokojowego bez rozwiązania sporu terytorialnego. Stanowisko jest odpowiedzią na propozycję zawarcia pokoju złożoną przez rosyjskiego przywódcę podczas Forum gospodarczego we Władywostoku w zeszłym miesiącu. Prezydent Rosji oświadczył, że negocjacje nad traktatem pokojowym będą kontynuowane. Jednocześnie odniósł się do japońskich sankcji gospodarczych, które „nie budują atmosfery wzajemnego zaufania” (Asahi Shimbun).

19 października: szczyt ASEM w Brukseli oraz aktywność premiera Abe. Tematem przewodnim tegorocznego szczytu przywódców państw europejskich i azjatyckich było promowanie wolnego handlu oraz walka z protekcjonizmem. Poruszono również problem weryfikowalnej denuklearyzacji Korei Północnej oraz likwidacji arsenału balistycznego Pjongjangu. W spotkaniu wzięli udział przywódcy 30 krajów europejskich oraz 21 azjatyckich. Premier Abe spotkał się również z prezydentem Komisji Europejskiej Jeanem Claudem Junckerem. Rozmowy dotyczyły jak najszybszego wdrożenia procedur, pozwalających na wejście w życie porozumienia gospodarczego i handlowego pomiędzy Japonią a Unią Europejską. Premier Abe wyraził również zaniepokojenie przeciągającymi się negocjacjami dotyczącymi wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii. Japonia i UE będą współpracować podczas rozmów dotyczących reformy Światowej Organizacji Handlu. Premier Abe spotkał się również z Kanclerz Angelą Merkel, z którą również rozmawiał na temat wolnego handlu (Mainichi Shimbun).

20 października: spotkanie ministrów obrony Chin i Japonii. Po raz pierwszy od trzech lat doszło do spotkania ministrów obrony Chin i Japonii. Spotkanie dotyczyło funkcjonowania systemu dwustronnej komunikacji, mającego na celu uniknięcie sporów morskich i powietrznych. Kolejnym krokiem ma być uruchomienie gorącej linii pomiędzy ministrami obrony. Japoński minister obrony Iwaya Takeshi wyraził nadzieję na rozpoczęcie regularnego dialogu obronnego wysokiego szczebla. W rozmowach dwustronnych nie porusza się sporu terytorialnego o wyspy Senkaku/Diaoyu (Mainichi Shimbun).

23 października: traktat INF i problemy bezpieczeństwa Japonii. Zapowiedź porzucenia przez Stany Zjednoczone Układu o całkowitej likwidacji pocisków rakietowych średniego zasięgu wywołała konsternację japońskiego rządu. Sekretarz Gabinetu Suga Yoshihide wyraził ubolewanie koniecznością zerwania układu. Japoński rząd unika jednak komentarzy dotyczących strategii Stanów Zjednoczonych. Pogorszenie relacji Waszyngtonu z Moskwą może nie tylko negatywnie wpłynąć na bezpieczeństwo Japonii, lecz również zaszkodzić rozmowom dotyczącym podpisania traktatu pokojowego z Rosją (Asahi Shimbun).

26 października: podsumowanie szczytu Abe-Xi. W Pekinie doszło do długooczekiwanego spotkania premiera Abe Shinzō z sekretarzem Xi Jinpingiem. **Podczas przemówienia** tuż przed odlotem do Chin, premier Abe zapowiadał ocieplenie relacji z Pekinem oraz rozpoczęcie wymiany kulturalnej, politycznej i biznesowej na wielu szczeblach. O ile przywódcy nie rozmawiali na temat sporu terytorialnego o wyspy Senkaku, poruszono problem delimitacji wód na Morzu Wschodniochińskim oraz kwestię eksploatacji zasobów gazu. Pierwszego dnia wizyty premier Abe wziął udział w obchodach 40. rocznicy podpisania Traktatu o Pokoju i Przyjaźni pomiędzy Japonią a Chinami. **Podczas spotkania** z premierem Li Keqiangiem rozmawiano na temat realizacji wspólnych projektów infrastrukturalnych. Uzgodniono organizację regularnych spotkań roboczych, w tym spotkań na poziomie wiceministrów, które zostały zawieszono od pogorszenia relacji w roku 2012. Dialog będzie dotyczył rozbrojenia, prawa międzynarodowego oraz rozwoju Regionu Delt Rzeki Mekong. Premierzy podpisali memorandum, zakładające przygotowania corocznych planów działania przez ministrów spraw zagranicznych. W 2019 roku ma ruszyć program wymiany młodzieży, z którego skorzysta 30 000 osób. Premier Abe zabiegał również o zniesienie ograniczeń importowych na żywność z 10 japońskich prefektur, nałożonych po awarii elektrowni Fukushima I. Drugiego dnia wizyty doszło do historycznego spotkania premiera Abe z sekretarzem Xi Jinpingiem. Przywódcy obu państw potwierdzili chęć dalszego wzmacniania współpracy dwustronnej i budowania przyjaźni. Podczas szczytu podpisano porozumienie w sprawie utworzenia mechanizmu swapu walutowego w wysokości 30 miliardów USD. Premier Abe zaprosił przewodniczącego Xi do złożenia oficjalnej wizyty w Japonii. Wizycie towarzyszyła delegacja biznesowa, której przedstawiciele zawarli porozumienia o łącznej wartości 18 miliardów USD. Ważną częścią wizyty były rozmowy dotyczące przystąpienia Japonii do promowanego przez Chiny Regionalnego Komprehensywnego Partnerstwa Gospodarczego, które ma objąć swoim zasięgiem 16 państw z regionu Azji i Pacyfiku. Przywódcy rozmawiali również o utworzeniu strefy wolnego handlu pomiędzy Japonią, Chinami i Koreą Południową (Asahi Shimbun, Mainichi Shimbun).

29 października: spotkanie przywódców Japonii i Indii. Premier Indii Narendra Modi przyleciał do Japonii w celu potwierdzenia przyjacielskich relacji z premierem

Abe Shinzō. Premier Indii został przyjęty w rezydencji premiera Abe oraz odwiedził fabrykę robotów przemysłowych firmy Fanuc. Premierzy spotykają się regularnie od czasu podpisania strategicznego i globalnego partnerstwa z Japonią. Przywódcy rozmawiali o spotkaniu premiera Abe z Xi Jinpingiem oraz walce z protekcjonizmem. Dużo miejsca poświęcono również współpracy obronnej. W przyszłym miesiącu siły morskie, lądowe i powietrzne obu państw wezmą udział we wspólnych ćwiczeniach wojskowych. Japonia i Indie uruchomią cykliczny dialog z udziałem ministrów spraw zagranicznych i ministrów obrony. Trwają również rozmowy dotyczące podpisania porozumienia dotyczącego zakupów i serwisu uzbrojenia i amunicji. Premier Modi zabiegał również o przyciągnięcie większej ilości japońskich inwestycji do Indii. Japońskie firmy będą realizować projekt budowy szybkiej kolei w tym kraju. Przywódcy obu państw podpisali również porozumienie dotyczące uruchomienia swapu walutowego o wartości 75 miliardów USD (MOFA).

30 października: parlamentarny spór o politykę migracyjną. Przedstawiciele partii opozycyjnych oraz część koalicji rządowej krytykują projekt przyjęcia większej liczby zagranicznych pracowników. Przewodniczący Konstytucyjnej Partii Demokratycznej (CDP) Edano Yukio wskazuje na brak dopracowania projektu ustawy wprowadzającej nowe wize pracownicze. Projekt nie wskazuje sektorów gospodarki, które będą mogły zatrudniać zagranicznych pracowników na nowych zasadach. Głosy niezadowolenia słyhać również w partii rządzącej. Była minister obrony Inada Tomomi ostrzega przed wprowadzeniem polityki otwartych drzwi. Premier Abe Shinzō obiecywał wcześniej, że nie wprowadzi regulacji pozwalających na przyjazd imigrantów do Japonii. Część polityków Partii Liberalno-Demokratycznej wskazuje na przykład Niemiec, które musiały poradzić sobie z chaosem po przyjęciu dużej liczby uchodźców. Pomimo głosów krytyki administracja premiera Abe najprawdopodobniej nie zrezygnuje z ustawy. Największym problemem pozostaje utworzenie systemu opieki społecznej, zdrowotnej oraz emerytur dla zagranicznych pracowników, których obecnie brakuje. Opozycja oskarża rząd o brak informacji dotyczących wzrostu wydatków na politykę społeczną po przyjęciu migrantów (Mainichi Shimbun).

31 października: spór o przyszłość bazy wojskowej na Okinawie. Ministerstwo Ziemi, Infrastruktury, Transportu oraz Turystyki wydało zgodę na kontynuację procesu odzyskiwania ziemi pod budowę bazy armii Stanów Zjednoczonych w mieście Nago na wyspie Okinawa. Nowy pas startowy ma przejąć funkcje dotychczasowej bazy wojskowej Futenma w mieście Ginowan. Tamaki Denny, nowowybrany gubernator Okinawy skrytykował decyzję i zapowiedział wszczęcie procedur mających na celu wstrzymanie projektu przeniesienia bazy wojskowej. Gubernator przygotowuje lokalne referendum w sprawie przyszłości bazy, które zostanie najprawdopodobniej zignorowane przez władze centralne. [Tamaki](#) planuje podjęcie bezpośrednich rozmów z politykami i obywatelami w Stanach

Zjednoczonych. Jego zdaniem opinia publiczna za oceanem może powstrzymać projekt, jeżeli zrozumie jak wielkim problemem jest budowa nowej bazy dla ludności lokalnej zamieszkującej Okinawę. Na wyspie przebywa prawie połowa z 54 000 żołnierzy stacjonujących w Japonii. Gubernator chce udać się do Nowego Jorku i innych amerykańskich miast jeszcze w listopadzie (Asahi Shimbun).

31 października: porozumienie transpacyficzne zacznie obowiązywać z końcem grudnia. Australia poinformowała o ratyfikacji Partnerstwa Transpacyficznego. Dzięki akceptacji sześciu państw (Australia, Nowa Zelandia, Kanada, Japonia, Meksyk i Singapur) porozumienie ma wejść w życie po 60-ciu dniach. Z końcem grudnia można będzie się spodziewać pierwszych obniżek ceł. Sukces porozumienia ma być alternatywą dla protekcyjnej polityki handlowej administracji Donalda Trumpa. Porozumienie zakłada zniesienie ceł o łącznej wartości około 10 bilionów USD. Państwa które jeszcze nie ratyfikowały porozumienia to Brunei, Chile, Malezja, Peru i Wietnam (Asahi Shimbun).

II. JAPONIA I EUROPA ŚRODKOWO-WSCHODNIA

4 października: paliwa alternatywne jako szansa rozwoju strategicznych gałęzi polskiej gospodarki. Na początku października zorganizowano wspólne obrady Parlamentarnego Zespołu ds. Polsko-Japońskiej Współpracy Gospodarczej oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Przemysłu Chemicznego. Tematem spotkania było wykorzystanie paliw alternatywnych oraz wodoru w polskiej strategii energetycznej. W dyskusji wzięli udział polscy posłowie, przedstawiciele Ambasady Japonii, reprezentowanej przez Ambasadora Kawadę Tsukasę, przedstawiciele Ministerstwa Energii, reprezentowanego przez wiceministra Tomasza Dąbrowskiego, przedstawiciele Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwa Środowiska oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Środowisko biznesowe było reprezentowane przez przedstawicieli związku pracodawców Shokokai, Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, PKN Orlen, Grupy Azoty oraz Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Ambasadorka Kawada przedstawiła stan rozwoju infrastruktury oraz znaczenie energii wodorowej w japońskiej strategii politycznej. Głównym celem współpracy międzynarodowej ma być utworzenie globalnego łańcucha dostaw i obniżenie kosztów produkcji i przesyłu wodoru. Ambasadorka zabiegała również o udział Polski w nadchodzącym szczycie na poziomie ministerialnym. W odpowiedzi wiceminister Tomasz Dąbrowski przedstawił plany włączenia tematyki wodorowej do długoterminowej strategii energetycznej Polski, która zostanie zaprezentowana w grudniu przed szczytem klimatycznym w Katowicach (sejm.gov.pl).

4 października: NIDEC inwestuje na Węgrzech. Japońska firma NIDEC GPM Hungary Kft. otworzyła nowe hale logistyczne oraz produkcyjne w gminie Bercel w północnej części Węgier. Inwestycja o wartości 46,2 milionów Euro jest częścią strategii rozwojowej połączonej z budową fabryki w Niemczech. W przyszłym roku NIDEC planuje produkcję około miliona pomp wodnych przeznaczonych dla sektora automotive. Zatrudnienie w firmie ma zostać zwiększone o ponad 300 pracowników. Firma NIDEC z siedzibą w Kioto jest liderem produkcji energooszczędnych silników elektrycznych i elektroniki (Doing Business in Hungary).

18 października: drugi szczyt Japonia-V4 w Brukseli. Przy okazji organizacji szczytu ASEM w Brukseli odbyło się drugie spotkanie przywódców Japonii i państw Grupy Wyszehradzkiej. W szczycie wzięli udział: premier Japonii Abe Shinzō, premier Słowacji Peter Pellegrini, premier Czech Andrej Babiš, premier Węgier Viktor Orbán oraz premier Polski Mateusz Morawiecki. Przywódcy potwierdzili gotowość do dalszego rozwoju współpracy opartej na wspólnych wartościach takich jak prawa człowieka i demokracja. Premier Japonii zwrócił uwagę na dobre efekty współpracy ośrodków badawczych i uniwersytetów wspieranych przez Japońską Agencję Nauki i Technologii. Przywódcy V4 wyrazili zainteresowanie japońską inicjatywą Współpracy z Bałkanami Zachodnimi zapoczątkowaną w lutym. Szefowie rządów będą współpracować w celu wcześniejszego wejścia w życie porozumienia gospodarczego pomiędzy Japonią a UE. Poruszono również problem negocjacji dotyczących opuszczenia wspólnoty przez Wielką Brytanię. W zakresie bezpieczeństwa Abe Shinzō zachęcił przywódców do wyrażenia poparcia dla idei wolnego Indo-Pacyfiku. Japoński premier potwierdził stanowisko dotyczące integralności i niezależności Ukrainy. Rozmowy nie zakończyły się podpisaniem wspólnego stanowiska (MOFA).

23 października: Polska podpisuje w Tokio deklarację ds. energii wodorowej. W Ministerialnej Konferencji ds. Energii Wodorowej (H2EM 2018) zorganizowanej w dniu 23 października wzięło udział około dwudziestu przedstawicieli resortów energii między innymi ze Stanów Zjednoczonych, Australii, Nowej Zelandii, Kataru, RPA i Polski. Najważniejszym efektem spotkania było podpisanie „Deklaracji z Tokio” w sprawie technologii wodorowych. Dokument przewiduje dalszą współpracę w zakresie rozwoju technologii energetycznych, wymianę informacji oraz promocję rozwiązań technologicznych. Celem dalszych działań ma być stworzenie łańcucha dostaw wodoru, zmierzającego do obniżenia kosztów produkcji i zapewnienia konkurencyjności tego gazu na rynku paliw. Polskę reprezentował Szymon Byliński, dyrektor Departamentu Innowacji i Rozwoju Technologii w Ministerstwie Energii. (Mainichi Shimbun).

30 października: otwarcie nowoczesnej linii produkcyjnej Toyoty. W Wałbrzychu odbyła się ceremonia otwarcia nowej linii produkcyjnej przekładni do

napędów hybrydowych firmy Toyota Motor Manufacturing Poland, w której uczestniczyli Ambasador Japonii pan Kawada Tsukasa, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii pan Marcin Ociepa oraz Prezydent Toyota Motor Europe dr Johan van Zyl. Toyota Motor Manufacturing działa w Polsce od roku 1999. Nowa linia produkcyjna przekładni do napędów hybrydowych jest jedną z najnowocześniejszych inwestycji w sektorze automotive w Polsce. TMMP otrzymała nagrodę PAIH za całokształt działalności w Polsce. (Ambasada Japonii w Warszawie).

III. SYTUACJA GOSPODARCZA

2 października: utrzymanie porozumienia NAFTA. Japońscy producenci z zadowoleniem przyjęli informację o utrzymaniu Północnoamerykańskiego Układu Wolnego Handlu NAFTA. Rewizja porozumienia może jednak skłonić japońskich producentów do rezygnacji z części produkcji na terytorium Kanady. Japońskie koncerny Toyota, Honda, Nissan i Mazda utworzyły huby produkcyjne na terytorium Meksyku. Jak na razie najwięcej samochodów przeznaczonych na rynki Stanów Zjednoczonych pochodzi z fabryk zlokalizowanych w Kanadzie. Nowe porozumienie narzuca roczny limit samochodów osobowych importowanych do Stanów z Meksyku i Kanady w wysokości 2,6 miliona (Asahi Shimbun).

15 października: premier Abe potwierdza plany podniesienia podatku VAT. Premier Abe potwierdził plany podniesienia podatku VAT z 8 do 10% w październiku 2019r. Wpływy z podatku mają sfinansować zmiany w polityce socjalnej oraz projekt darmowej edukacji dla najmłodszych. Szef rządu polecił ministrom opracowanie strategii oraz [środków łagodzących](#), mających zapobiec spowolnieniu wzrostu gospodarczego. Strategia ta ma obejmować program subsydiów dla małych i średnich przedsiębiorstw, ulgi podatkowe na zakup pojazdów przyjaznych środowisku oraz nieruchomości. Poprzednie podniesienie podatku z 5 do 8% spowodowało wyraźne spowolnienie gospodarcze (Mainichi Shimbun, Asahi Shimbun).

19 października: kryzys w Arabii Saudyjskiej i problemy Softbanku. Afera związana z zamordowaniem Dżamala Chaszodżdżiego na terenie saudyjskiego konsulatu może oznaczać poważne problemy dla japońskiego koncernu SoftBank. Właściciel firmy Son Masayoshi jest jednym z największych partnerów biznesowych rodziny Saudów. SoftBank jest w trakcie realizacji projektu Vision Fund, zakładającego inwestycje w sektorze nowoczesnych technologii. Wartość programu jest szacowana na 100 miliardów USD z czego 45 miliardów ma pochodzić od Arabii Saudyjskiej. Vision Fund jest największym prywatnym przedsięwzięciem inwestycyjnym w skali globalnej, skupiającym start-upy takie jak

Uber, WeWork oraz Slack. Z powodu skandalu Son Masayoshi [zrezygnował z udziału](#) w tegorocznej konferencji inwestycyjnej Future Investment Initiative, będącej wizytówką projektu Vision Fund. Przedstawiciele SoftBanku nie zabrali jeszcze oficjalnego stanowiska w związku ze śmiercią Chaszodździego (CNN, Asahi Shimbun).

20 października: początek japońsko-europejskiej misji kosmicznej. Ruszyła wspólna misja na Merkurego realizowana przez agencje kosmiczne z Japonii i Europy. Rakieta Ariane 5 z powodzeniem wyniosła w przestrzeń dwie sondy, które mają monitorować planetę znajdującą się najbliżej słońca. Podróż statku kosmicznego na orbitę Merkurego ma potrwać siedem lat. Zdaniem Europejskiej Agencji Kosmicznej misja o wartości 1,5 miliarda USD jest jedną z najtrudniejszych w historii eksploracji kosmosu. Misja ma na celu zbadanie powierzchni i pola magnetycznego Merkurego. Jest to kolejna japońsko-europejska misja kosmiczna po dostarczeniu sondy Hayabusa2 na asteroidę Ryugu na początku października (Asahi Shimbun).

30 października: Nippon Steel ma wypłacić odszkodowania dla pracowników z Korei Południowej za pracę podczas okupacji japońskiej.

Sąd Najwyższy Korei Południowej nakazał firmom Nippon Steel i Sumitomo Metal wypłacenie odszkodowań w wysokości 88 000 USD dla każdego z czterech Koreańczyków zmuszanych do pracy dla firmy w czasie okupacji. Sąd odrzucił podpisane w roku 1965 porozumienie japońsko-koreańskie regulujące kwestie reparacji, uznając że nie dotyczy ono indywidualnych pozwów. Wyrok może stworzyć niekorzystną wykładnię prawniczą dla innych japońskich firm oskarżonych w podobnych procesach. Przed koreańskimi sądami toczy się obecnie 15 postępowań, w których oskarżono 70 japońskich przedsiębiorstw takich jak Mitsubishi Heavy Industries, Yokohama Rubber, Sumiseki Holdings i Hitachi Zosen. Kierownictwo Nippon Steel nie wypłaci odszkodowań bez konsultacji z japońskimi władzami. Werdykt podgrzewa napięte relacje pomiędzy Tokio a Seulem, które ulegają stopniowemu pogorszeniu od podpisania w 2015 roku porozumienia dotyczącego problemu „kobiet pocieszycielek”. Japoński Minister Spraw Zagranicznych Tarō Kōno stwierdził, że wyrok jest nie do zaakceptowania i godzi w obowiązujący porządek prawny, na podstawie którego państwa mogą budować przyjacielskie relacje (Asahi Shimbun).

KOMENTARZ

1. Najważniejszym wydarzeniem minionego miesiąca była długooczekiwana wizyta premiera Abe w Pekinie, którą można podsumować jako wielkie otwarcie w relacjach chińsko-japońskich. Wśród najważniejszych osiągnięć szczytu należy

wymienić wznowienie regularnych spotkań na poziomie wiceministrów, rozpoczęcie procesu ścisłej współpracy pomiędzy ministerstwami spraw zagranicznych oraz uruchomienie szerokiego programu wymiany politycznej, gospodarczej i kulturalnej. W sprawach gospodarczych warto zwrócić uwagę na rozmowy dotyczące utworzenia Regionalnego Komprehensywnego Partnerstwa Gospodarczego oraz strefy wolnego handlu pomiędzy Japonią, Chinami i Koreą Południową. Premierowi Abe nie udało się jednak uzyskać zgody na zniesienie ograniczeń importowych na żywność z 10 japońskich prefektur, nałożonych po awarii elektrowni Fukushima I. Zbliżenie w relacjach chińsko-japońskich pokazuje, że oba kraje są w stanie współpracować w sytuacji wyciszenia najbardziej drażliwych tematów. O ile konflikt o wyspy Senkaku został prawie całkowicie pominięty w rozmowach, o tyle dyskusja na temat delimitacji wód na Morzu Wschodniochińskim oraz wspólnego wydobycia gazu może stać się przedmiotem przyszłej współpracy dwustronnej. Warto również zwrócić uwagę na transparentną i ostrożną politykę Tokio w stosunku do Chin. Szczyt nie przyniósł większych niespodzianek a o jego najważniejszych ustaleniach opinia publiczna została poinformowana już kilka tygodni wcześniej. Japoński rząd obawia się pogorszenia relacji ze Stanami Zjednoczonymi w efekcie zbliżenia z Pekinem. Dlatego też premier Abe oraz przedstawiciele japońskiej dyplomacji unikają rozmów i komentarzy łączących dialog w Chinach z obecną polityką administracji Donalda Trumpa.

2. Wizyta premiera Narendry Modiego w Japonii, która została zorganizowana zaraz po powrocie premiera Abe z Chin pokazuje, że nie tylko Stany Zjednoczone z uwagą przyglądają się zbliżeniu Tokio i Pekinu. Tematy poruszane podczas spotkania, takie jak ochrona wolnego handlu, współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa, wspólne projekty infrastrukturalne oraz podpisanie kolejnego swapu walutowego pomiędzy Japonią a Indiami są bardzo podobne do tematyki poruszanej podczas spotkania z chińskim premierem i sekretarzem generalnym. W rozmowach z premierem Indii wyraźnie dominowały tematy współpracy wojskowej oraz japońskich inwestycji w Indiach. Japonia jest zainteresowana eksportem uzbrojenia i technologii. Premier Abe już podczas swojej pierwszej kadencji popierał projekt ścisłej współpracy regionalnej pomiędzy Indiami, Japonią, Stanami Zjednoczonymi i Australią. Projekty te były jednak hamowane przez obawy przed reakcją ze strony Pekinu.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

